

La CAM sota la dictadura del parquet

Aquesta setmana, la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM) es converteix en la primera caixa d'estalvis a eixir a borsa, una fita històrica que coincideix amb temps delicats per al sistema financer.

Ara que la manca de liquiditat tenalla el sistema financer, ara que els índexs de morositat s'incrementen mes rere mes, ara que el Banc Central Europeu prepara noves pujades del tipus d'interès, ara que la pressió inflacionista augmenta en taxes del 5 %, ara que les caigudes als índexs s'han fet habituals a la borsa espanyola; ara, precisament ara, la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM) fa un pas històric per al sistema financer europeu: aquesta setmana es converteix en la primera caixa d'estalvis que cotitza en borsa. La cotització es farà efectiva aquest dimecres 23 i consistirà en cinquanta milions de quotes participatives (l'equivalent a les accions) que començaran a cotitzar a un preu d'entre 5,84 i 7,30 euros. Amb la seua eixida a borsa, la CAM té l'objectiu declarat de dotar-se de liquiditat per reforçar els seus recursos propis i escometre projectes com l'expansió geogràfica i la compra de participacions en bancs estrangers.

La decisió de la caixa alacantina de cotitzar en borsa significa una fita històrica no només per a la pròpia entitat, sinó per a tot el sistema financer europeu. Fins ara, cap caixa d'estalvi no s'havia atrevit a eixir a borsa i les que s'havien interessat per aquesta opció ho havien fet a través de fórmules indirectes. La Caixa va traure a borsa el juny de 2007 el 20 % del seu hòlding (Telefónica, Gas Natural, Abertis...), agrupat sota la marca Critería Caixa Corp. Caja Madrid, Caja Navarra,

Caixa Galicia i l'altra caixa valenciana de referència, Bancaixa, pretenien seguir els passos de la catalana, si bé totes semblen haver posposat l'operació per la crisi financera internacional i la volatilitat de la borsa.

En tot cas, la CAM ha estat la més atrevida de totes les caixes. L'entitat que presideix Vicente Sala, no obstant això, no s'ha inventat res. La possibilitat, per part de les caixes, d'eixir a borsa existeix des de fa divuit anys, quan l'exministre socialista Carlos Solchaga va regular les quotes participatives. Solchaga recomanava a les caixes traure a borsa una part del seu capital com una via de finançament i modernització. El seu objectiu era evitar que les caixes, que aleshores tenien una quota de mercat al voltant del 25 %, foren relegades pels bancs a una segona divisió financera. El guant llançat per Solchaga, però, no ha estat arplegat fins ara. L'única entitat que abans s'hi va interessar, Caixa Galicia, es va trobar amb el bloqueig del govern de Manuel Fraga, a pesar que va ser el mateix Rodrigo Rato qui en 2004 va aprovar el reglament que estableix les directrius que regulen actualment aquest instrument financer.

Bancs i caixes, a mata-degolla.

Els equilibris en el sistema financer de l'estat han canviat molt des que Solchaga llançara la idea ara fa dues dècades. Les caixes d'estalvi han deixat de ser entitats de segona divisió per convertir-se en clars competidors dels bancs dins del sistema financer. Avui dia, bancs i caixes es reparteixen a parts quasi iguals el mercat financer, si bé són les segones les que

La CAM en xifres

Crèdit gestionat

60.618

milions d'euros

Índex de morositat

0,69

%

Beneficis abans d'impostos

598,8

milions d'euros

Planter

7.705

persones

guanyen en quasi tots els indicadors. Pel que fa a crèdits concedits, les caixes acaparen el 49,4 % del mercat, front al 45,2 % dels bancs, mentre que, en dipòsits captats, la proporció és de 51,6 % i 41,5 % (el percentatge que resta correspon a les cooperatives de crèdit).

Així les coses, no resulta estrany que els bancs porten anys queixant-se en tots els fòrums dels avantatges de què gaudeixen les caixes. Aquestes, per la seua naturalesa jurídica, no són societats

anònimes amb accions, sinó institucions no lucratives de caràcter benèfic i social. Per tant, no tenen accionistes ni propietaris davant els quals rendir comptes o repartir beneficis. Poden comprar bancs –Bancaixa, per exemple, és màxima accionista del Banc de València, tot i les advertències en contra del governador del Banc d'Espanya–, però aquests no poden comprar caixes. Compten amb la particularitat, a més a més, que els seus òrgans gestors estan controlats políticament, el que els ha portat a embarcar-se en projectes altament deficitaris. L'eixida a borsa serviria, doncs, a ulls dels partidaris d'aquest tipus d'operació, per dotar les caixes de transparència i col·locar-les en la senda de la igualtat de condicions amb els bancs.

La gestació de l'operació de la CAM no ha estat fàcil. En primer lloc, ha hagut de salvar les reticències inicials d'una part del consell i de l'assemblea general, que argumentaven que l'entrada al mercat continu era un primer pas per a la posterior privatització de l'entitat. En segon lloc, en la seua condició de pionera, la caixa alacantina ha hagut d'iniciar un procés fins ara mai no realitzat per fer efectiva la seua eixida al parquet, que ha estat sotmès a la supervisió de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV). Per això, s'ha posat en mans dels Lehman Brothers per calcular el valor de l'entitat, que ha quedat situat entre els 3.893 i els 4.866 milions.

El percentatge que ara es trau a borsa equival al 7,5 % del seu capital. L'emissió de quotes participatives tindrà tres trams, segons el que ha aprovat la CNMV: un 68 % estarà destinat als petits

Quotes participatives, un neologisme per al vocabulari financer

L'eixida a borsa de la CAM comporta la incorporació d'un neologisme al vocabulari financer. Es tracta de les "quotes participatives", valors de renda variable, similars a les accions que emeten les caixes d'estalvi, si bé tenen major com-

Similituds amb les accions cotitzades:

- El seu valor correspon a un percentatge del patrimoni de la caixa.
- Es poden comprar i vendre en borsa.
- Donen dret al dividend que la caixa decideixi repartir cada any.

Diferències amb les accions cotitzades:

- No donen el dret de vot que normalment donen les accions, ni poden ser representades en els òrgans de la caixa.
- Els beneficis de la caixa es dividiran entre la caixa i els "quotaparticipats" en proporció a les seues respectives participacions. No obstant això, a l'hora de distribuir els beneficis, el dividend que rebran els quotaparticipats serà proporcionalment major que el que rebrà la caixa.

Batalla a la cúpula de la CAM

Mentre la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM) comença el seu camí a la borsa, en paral·lel s'està jugant una batalla pel control de la cúpula de l'entitat. L'estiu que ve el president de la caixa, l'empresari Vicente Sala, compleix setanta anys. La qüestió no passaria de ser una notícia lligada a l'actualitat social d'Alacant. Però eixa circumstància marcaria, d'acord amb la llei valenciana de caixes, el final del mandat de Sala al capdavant de la quarta caixa i del sisè grup financer de l'estat.

El 9 de juny de 2009, Vicente Sala arribarà a les set dècades de vida. D'acord amb els estatuts de la caixa i amb la pròpia legislació valenciana, hauria d'abandonar la presidència encara que li resten cinc anys de mandat. La llei que va modificar el PP no permet que ningú continue al capdavant d'una caixa d'estalvi en superar per cinc anys l'edat de jubilació i no tenir la condició de conseller general de l'entitat. Però, com a mínim, eixa és la intenció del Consell, qualsevol llei es pot modificar si el govern ho estima convenient... per interès general. Però, sobretot, si hi ha en joc el control d'una entitat que, al llarg de molts anys, ha estat un dels darrers reductes del poder d'Eduardo Zaplana.

A ningú, doncs, no hauria d'agafar de sobte un canvi legal com el que ja es va produir a Catalunya, on, sota mandat socialista, la Generalitat va iniciar una modificació semblant de la llei per tal d'allargar el mandat de Ricard Fornesa a "la Caixa". Camps acabaria guanyant-hi amb la decisió? Segur. Hi ha, de fet, qui, a l'entorn del president de la Generalitat, ja està plantejant aquesta modificació de la llei, perquè la maquinària legislativa ha de començar a funcionar a partir del mes de setembre.

Iniciat el nou període de sessions a les Corts Valencianes, el vicepresident segon i conseller d'Economia, Gerardo

Camps, haurà de començar a preparar la llei d'acompanyament als pressupostos –una normativa en la qual, any rere any, el govern aprofita per variar normatives legals sense gaire polèmica– i, en eixe punt, Camps podria incloure la modificació de la llei de caixes d'estalvi. És a dir, que, com a màxim al desembre, sabrem si Vicente Sala continua al capdavant de la CAM o el Consell té una operació en marxa per col·locar un altre dirigent a l'entitat.

El PP, per tant, té les mans lliures per decidir el futur de la caixa. Ni Zaplana, ni Joaquín Ripoll, ni tampoc els socialistes hi tenen res a

dir. Vicente Sala és un president còmode per al poder polític. És un mandatari amb el qual es pot dialogar. I d'això en saben molt tant Joan Lerma, durant el mandat del qual Sala va entrar a la CAM, com després Eduardo Zaplana i ara Camps. Però a Sala també el volen els directius de l'entitat. En privat, el director general de la CAM, l'alcoià Roberto

Roberto López Abas i Vicente Sala.

López Abad, reconeix que el fins ara president de l'entitat té a la seua agenda privada els telèfons dels trenta-cinc presidents de les empreses que operen a l'Ibex. Un element que afavoreix notablement la caixa ara que comence el seu camí al mercat de la borsa.

En eixe escenari, Camps té un marge de maniobra menut. En temps de turbulències financeres i d'equilibris polítics, no sembla que el president de la Generalitat tinga massa ganes de reobrir una crisi a la caixa que tanta feina li ha costat dominar. Tot al contrari. I és que l'alternativa de situar al capdavant de la caixa a Modesto Crespo, president de la patronal alacantina COEPA, hui per hui, planteja més dubtes que solucions de futur.

Pere R. Fernández

inversors; el 28 i 29 % a grans inversors i inversors institucionals; i entre un 2 i un 3 % als propis treballadors. Cada "quotaparticip" (l'equivalent a "accionista") podrà adquirir un màxim del 5 % de les quotes participatives.

A partir d'aquest dimecres, la CAM assumeix els mateixos riscos –i també tots els avantatges– de tots els valors que cotitzen en borsa. I això no és poc, sobretot en les circumstàncies actuals.

Moltes de les eixides a borsa anuncia- des aquest any s'han quedat a la nevera i encara no s'han atrevit a debutar en 2008. Les accions de Critería Caixa Corp, hòlding de la Caixa, cotitzen actualment per sota del preu d'eixida, arrossegades pels roí comportament general de la borsa, però també per la seua precipitació. I la pròpia caixa alacantina, sense anar més lluny, ha patit en la seua pròpia pell les inclemències

que baten el parquet: la seua participació en les tres empreses cotitzades que té en cartera (Natra, Sol Melià i Unión Fenosa) li han costat 141,59 milions d'euros en el que portem d'any. La CAM, no obstant això, ha fet un pas endavant i sembla decidida a abandonar el confortable cau en què havia viscut fins ara.

Violeta Tena